

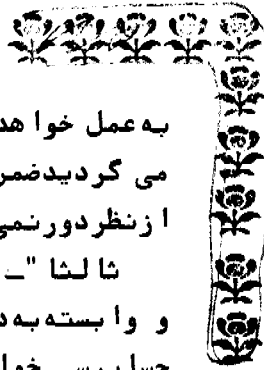
تحریف

یا

واقعیت ؟

اکنون قریب به سه سال است که از آغاز بحث پیرامون طرح ایجاد سازمان حسابرسی کشور می‌گذرد. در این مدت طرح مذکور پس از تصویب مجلس شورای اسلامی صورت قانونی یافت و دولت نیز ما موورتهیه اساسنامه این سازمان گردید. در حال حاضر شورای اول کلیات لایحه اساسنامه سازمان حسابرسی کشور نیز مورد تصویب مجلس شورای اسلامی قرار گرفته است. طی این مدت نظر غالب در انجمن چنین بود که انجمن تمایل خود را در مورد ارائه نظریات مشورتی به دست اندرکاران تهیه و تصویب قانون و اساسنامه سازمان حسابرسی کشور بر از نما یدودر صورتیکه در موردیا مواردی موردسئوال یا مشورت قرارگیرد، نظرات خود را که متکی بر تجارب متمادی و آگاهی به مسائل حرفه‌ای باشد در اختیار مسئولان قرار دهد. به این ترتیب انجمن در مقابل طرح مذکور برخورداردی مسئولانه توام با همکاری و همراهی داشته و دارد. دلائلی که موجب اتخاذ چنین موضعی در مقابل این طرح گردید به شرح زیر است: اولاً - موضوع طرح مربوط به ادغام چند موسسه حسابرسی دولتی و وابسته به دولت می باشد لذا همکاری انجمن در صورتیکه مورد مشورت قرارگیرد در حد اظهار نظرهای صرفاً فنی و حرفه‌ای خواهد بود و دخالت دیگری مورد ندارد.

ثانیا - از آنجا که قانون مذکور و متعاقبا "اساسنامه سازمان در مجلس شورای اسلامی و کمیسیونهای خاص آن مورد رسیدگی و موشفکافانه قرار خواهد گرفت لذا هرگاه مفاد قانون یا مواد اساسنامه بعضاً در جهت کمک به دولت نباشد و یا به کل حرفه حسابرسی خللی وارد سازد بطور حتم ضمن مراحل رسیدگی در مجلس تغییرات و تعدیلات لازم در آن

به عمل خواهد آمد. این نوع نگرش به موضوع موجب آسودگی خاطر انجمن می گردد. ضمن آنکه مراقبت مسئولانه راطی مراحل رسیدگی به قانون از نظر دور نمی داشت.

ثالثاً - به اعتقاد انجمن، مسئولان متعهد موسسات حسابرسی دولتی و وابسته به دولت که بهر حال مجریان و متصدیان آینده این سازمان حسابرسی خواهند بود - و مورد اعتماد و احترام می باشند - با احاطه کاملی که به مسائل حرفه ای و حسابرسی دارند اطلاعات و تجربیات خود را در اختیار کمیسیون های مجلس قرار می دهند و از خطا و لغزش احتمالی جلوگیری خواهند کرد. این تصور باعث گردید که انجمن معتقد شد که مجلس شورای اسلامی با استفاده از نظرات کارشناسان مطلع و بی طرف، مصالح کشور را در این مورد به درستی تشخیص داده و با تصویب قانون سازمان حسابرسی کشور ضمن رعایت قانون اساسی در مورد ایجاد تعادل بین بخش دولتی و بخش خصوصی گرهی نیز از کار دولت بگشاید. این اعتقاد باقی بود تا اینکه مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی در مورد گزارش شورای اول کمیسیون امور اقتصادی و دارائی در خصوص لایحه اساسنامه سازمان حسابرسی در روزنامه رسمی جمهوری اسلامی منتشر گردید. از محتوای سخنان مخبر محترم کمیسیون امور اقتصادی و دارائی - که قاعدتاً "می بایستی که از مطلع ترین نمایندگان در زمینه مورد بحث باشند - چنین استنباط گردید که با کمال تأسف محدودی کارشناسان اطلاعات اشتباه آمیزی در اختیار نمایندگان مردم قرار داده اند، و نیز چنانکه از سخنان آقای حائری زاده استنباط می گردد این کارشناسان حتی لامکان راه را برایشان نظرات مسئولان موسسه حسابرسی سازمان صنایع و موسسه حسابرسی بنیاد مستضعفان نیز بسته اند. آقای حائری زاده بعنوان نماینده مخالف لایحه چنین می فرمایند:

"الان می خواهد که تشکیلات حسابرسی را فقط دولتی اش بکنیم. دیگر شرکت های دیگر ممکن است دچار اشکال بشوند. حتی شرکت حسابرسی بنیاد مستضعفان که مجلس چندین بار برایش قانون گذرانده اینجاست آمده این را هم زبیر برده. آنها هم حرف دارند بیا بد صحبت کنند و تقاضای من این است که این مسایل مهم را کمیسیون اقتصادی و دارائی مورد توجه قرار بدهد. اعضاء مهم حسابرسی صنایع ملی را دعوت کنند، کارها بی که آنها

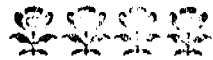
هم کردند با لایحه مورد بررسی قرار بگیرد... " (تا کیدا زنگا رنده) .
اینک به حکم نجا م وظیفه و وجدان حرفه ای و به خاطر مصالح کشور لازم
است که نمایندگان مردم را مطلع سازیم و نا واردی آن کارشناسان را
برایشان معلوم نمائیم، زیرا برای این باوریم که هرگاه اطلاعات نادرست
در اختیار مخبر محترم کمیسیون امورات تصاددی و دارائی - که صداقت
در بافت کلامشان تنیده بود - و نیز دیگر اعضای کمیسیون فوق قرار
نمی گرفت نتیجه کار چیز دیگری می بود .

اولین سؤال که در مورد کارشناسان مذکور به ذهن خطور می کند
آن است که ایشان مربوط به کدامیک از نهادهای حسابرسی کشور بوده اند؟
بدون شک نماینده انجمن حسابداران خبره ایران نبوده اند، و از
فرمایشات آقای حائری زاده معلوم می شود که از موسسات حسابرسی
سازمان صنایع ملی و بنیاد مستضعفان نیز نبوده اند، لذا تنها نهاد
فعال حسابرسی باقی مانده شرکت سهامی حسابرسی وزارت دارائی
است، و با شناختی که انجمن از مدیران و کارشناسان ارشد آن شرکت
دارد و با توجه به احاطه ای که این همکاران به مسائل و مشکلات شرکت
حسابرسی و شرکتهای دولتی دارند بعبیه نظری رسد که آن کارشناسان
از این شرکت بوده باشند .

خوشبختانه در این حرفه تقریباً " همه اهل فن یکدیگر را می شناسند
و یکا ش لاقل کمیسیون محترم مجلس نه از باب صلاحیت اخلاقی بلکه
فقط از نظر تائید سوابق و تحارب و اینکه آیا این افراد را در زمینه ای
به این اهمیت میتوان بعنوان کارشناس پذیرفت یا خیر، از این
انجمن یا یکی از موسسات حسابرسی دولتی استفسار می نمود. و اما
آن اطلاعات نادرستی که باعث تحریر این مقاله گردید چیست؟ آقای
بابا مجیان در قسمتی از سخنان خود چنین می فرماید:

" علت اینکه این مساله مورد توجه دقیق قرار گرفته اهمیت مساله
حسابرسی است و آن تمرکزی که برای حسابرسی و حسابداری کشور پدید
بیاید و از روشهای پراکنده کاریها جلوگیری بشود. اینچونکه کارشناسها
و مسئولین می گفتند الان در کشور چند سال زمان حسابرسی وجود دارد که
هر کدام با توجه به روشهای معمول دنیا که نزدیک ۲۰ روش اینچونکه
گفته میشدهست، حسابها را حسابرسی می کنند و طبعاً " این پراکندگیها
و این عدم تمرکز موجب شده که حساب بیت المال را حسابهای

سازمانها و ادارات تحت نظر دولت را سریع و به خوبی حسابرسی کنند و ما متاسفانه دچار عقب افتادگی های حسابرسی هستیم. از طرفی روشهای مختلف اجازة نمی دهد که بتوانند به سادگی و به آسانی در پناه یک روش این حسابها را زود رسیدگی بکنند روشهای مختلف با عیبت دیر رسیدن به این حسابها و اختلاف نظرها می شود و لذا این اساسنامه مایل است که یک روش حسابداری واحد جدید پدید بیاورد و تمرکز هم برای دولت پدید بیاورد" (تاکیدها از نگارنده).

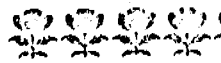
در هیچ جای دنیا کسی از نمایندگان مجلس انتظار ندارد در مورد تمام مسایل تخصصی و فنی دارای اطلاعات جامع و کامل باشند، بلکه همواره این نمایندگان برای اظهار نظر و بررسیهای خود از کارشناسان مربوط به موضوع مورد بررسی سود می جویند، و کارشناس مسئول و متعهد و وظیفه دار اطلاعات واقعی و صحیح را به نمایندگان منتقل سازد و نهایتاً مانع را در این مورد به کار برد، زیرا هرگونه اطلاعات غلط در اینگونه موارد از آنجا که احتمالاً در قانون انعکاس می یابد بازنمایی گسترده دارد و بر جامعه آثار نامطلوب وسیع بجای می گذارد. بنابراین، اظهارات آقای با داد میچیان که ممبر کمیسیون هستند و منطقاً نظر اکثریت اعضای محترم این کمیسیون را منعکس می نمایند از اطلاعاتی مایه گرفته است که به ایشان و اعضای دیگر کمیسیون ارائه شده است. تا آنجا که دانش ما اجازة می دهد می دانیم که حسابرسی از معدود فنون است که روشهای آن مدون شده است و به آن "استانداردهای حسابرسی" می گویند. البته کشورهای مختلف هر یک دارای استانداردها مربوط به خودشان می باشند که با توجه به قوانین و مقررات هر کشور تا اندازه ای با استانداردهای دیگر متفاوت است، ولی این استانداردها در اصول با یکدیگر تفاوتی ندارند و تفاوتها جزئی بیشتر در نحوه نگارش و تدوین آنها و بعضاً "بخاطر تفاوت قوانین و مقررات مالی و تجاری کشورهای مختلف است. برای مثال همه استانداردها می گویند که حسابرس می باید در امر شمارش اشیاء حضور داشته باشد و همه آنها متفقاً لقول هستند که حسابرس باید با اخذ تائیدیه مستقل از بانکها و بدهکاران مانده این حسابها را رسیدگی کند. این گونه نیست که بعضی بگویند لازم است و بعضی دیگر بگویند لازم نیست.

هم اکنون در سراسر جهان غیر کمونیست استاندارد گزارش نویسی نیز تقریباً "یکسان" است و فقط ممکن است در بکارگیری کلمات تفاوتی با هم داشته باشند. از این مهمتر، در حال حاضر کمیته بین المللی استانداردهای حسابرسی، با مشارکت تعداد زیادی از کشورهای، استانداردهای یکنواختی برای حسابرسی تدوین کرده و این استانداردها توسط موسسه حسابرسی سازمان صنایع ملی نیز ترجمه و تعدیل و منتشر شده است. تا آنجا که انجمن اطلاع داور دسه موسسه اصلی حسابرسی با یکدیگر ندارند و اختلافی با یکدیگر ندارند و اختلاف صرفاً "دز نحوه داره این موسسات می باشد. مثلاً بنظر می رسد که موسسه حسابرسی سازمان صنایع از استقلال مالی و اداری بیشتری نسبت به شرکت سهامی حسابرسی وزارت دارائی برخوردار است و به همین لحاظ توانسته است نیروی کارآمدتری را جذب نماید و یا موسسه حسابرسی بنیاد مستضعفان از موسسات حسابرسی بخش خصوصی که مورد تأکید ایشان باشد در بیشتر کارها استفاده می کند در حالی که حسابرسی سازمان صنایع ملی چنین نمی کند و روش دیگری دارد.

اما برای روشن تر شدن ذهن نمایندگان محترم مجلس باید گفت نه پراکندگی و نه عدم تمرکز و نه استفاده از روشهای مختلف (؟) هیچکدام باعث عقب افتادگی کارها نمی باشد. اگر آن کارشناس محترم با احساس امانت و مسئولیت بیشتر، علت واقعی عقب افتادگی کارهای حسابرسی را به درستی بیان می کرد، نمایندگان مردم این امکان را می یافتند که در سازمان کردن یکی از مهمترین مسائل مالی کشور کوششی در خور بعمل آورند و از راههای بیراهه اجتناب ورزند. اگر کارشناس مربوط به درستی اطلاعات را منتقل می ساخت برای نمایندگان محترم معلوم می گردید که:

۱- از این سه موسسه کارهای موسسه ای عقب تر است که بیشتر از دیگران دولتی است.

۲- اشکال عقب افتادگی صرفاً "مربوط به حسابرسی نیست و عمدتاً مربوط به حسابداری شرکتهای دولتی است که به دلیل ضعف امکانات نمی توانند حسابهای خود را به موقع و به درستی تسلیم حسابرس نمایند. نمونه این شرکتهای فراوانند شرکتهای دولتی مانند سازمان گوشت

کشور، سازمان تعاون شهروروستا، سازمان غلهکشور، شرکتبازرگانی دولتی، کشت صنعت مغان و...

۳- امکان جذب نیروهای متخصص حسابرسی از وزارتخانهها وجود ندارد زیرا اصولاً "وزارتخانهها حسابرس ندارند و اگر حسابدار ورزیده هم داشته باشند آنچنان به آن نیازمندند که فقدان آنها باعث رکود بیشتر کارها خواهد شد.

۴- امکان جذب نیروهای متخصص با توجه به محدودیتهای استخدام دولتی برای سازمان حسابرسی وجود ندارد.

۵- تاکنون چندین بار شرکتسها می حسابرسی وزارت دارائی به طرق مختلف آگهی استخدام داده است ولی در هر بار به دلیل محدودیت های فوق توفیقی نداشته است.

۶- پراکندگی موسسات حسابرسی، با توجه به تقسیم کار موجود، هیچ نوع ربطی به عقب افتادگی کار حسابرسی ندارد.

۷- حسابرسان بخش غیردولتی نیز از افراد همین کشورند و اکثر آنها خدمات ارزنده ای انجام داده و می دهند. دولتی کردن فعالیت های حسابرسی به صرف آنها مسودجویی احتمالی معدودی از عوامل بخش خصوصی مستدل نیست، زیرا انگیزه سودجویی، فارغ از اشتغال در بخش دولتی یا خصوصی، برای هر فرد سودجو متاسفانه بهر حال وجود خواهد داشت.

۸- ادغام موسسات حسابرسی نه تنها مشکلی را برای دولت حل نمی کند بلکه به دلیل وسعت زیاد و حجم زیاد کار با عث از هم پاشیدگی موسسات با لنسبه موفق دیگر نیز می شود و با بر روی دوش دولت اضافه می کند.

۹- حسابرسی امری تخصصی است و حیفاست که نیروهای متخصص این حرفه به حساب نیا بیند و نقش خطیر خود را در جامعه ایفا نمایند بلکه در مقابل، همانگونه که تاکنون شاهد آن بوده ایم، به کارها نسی رو آورند که نه در شان و مقام آنان است و نه به مصلحت کشور.

۱۰- اگر بجای تشکیل یک سازمان عریض و طویل حسابرسی که بلا تردید در پیچ و خم مسایل اجرایی و اداری گم خواهد شد یک سازمان حسابرسی با هدف نظارت بر کیفیت انجام کارهای حسابرسی ایجاد می شد تا چه حد به نفع مملکت بود.

با ردیگر تکرار می‌کنیم که قصد ما ن موضع‌گیری در مقابل ایجاد سازمان حسابرسی کشور به این معنا که دولت حسابرسی بخش خصوصی را به رسمیت بشناسد نیست، زیرا معتقدیم هر نهادی به اندازه لیاقتش و کارآئی اعضای آنها بی‌ا احترام و شان مناسب برخوردار خواهد شد، بلکه به خاطر انجام یک وظیفه حرفه‌ای ناچار از درج مطالب فوق شدیم چون اعتقاد داریم که کتمان حقیقت کارا فردا حقیقت نیست. مضافاً این سخن آخر را بگوئیم که غرض ما ن از تحریر این مقاله انتقاد سازنده و نقد به معنای سنجش و ارزیابی و تشخیص سره از ناسره است، لذا ما دگی خود را برای هرگونه همکاری و تهیه جواب به هرگونه سؤال فنی و حرفه‌ای - در صورتی که مورد مشورت قرار بگیریم - اعلام می‌داریم، چرا که هدف ما ن به سامان رساندن است نه پریشان کردن.

هیئت تحریریه

سمینار حسابداری و حسابرسی

دعوت به همکاری

چون در نظر است سمیناری در زمینه بررسی امور حسابداری و حسابرسی کشور توسط انجمن حسابداران خبره ایران برپا شود از کلیه اعضای انجمن و سایر افراد مطلع و علاقمند که مایل به تشریح مساعی در زمینه برگذاری این سمینار رویا دارای گفتنی‌های سودمند و سازنده و طرح‌های پیشنهادی برای رفع نارسائیهای حسابداری کشور ما ن باشند دعوت می‌شود جهت تبادل نظر و انجام ترتیبات ذیربط با کمیته آموزش مکاتبه و یا با دبیرخانه انجمن تماس حاصل فرمایند.